

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Ecica), Agricola, (Hunedoara), Agricola, (Lugoș), Agricola (Sebeșul-săsesc), Albina, Ancora, Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Auraria, Aurora, (Baia-mare), Avrigeana, Bănățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală, (Dej), Banca Poporală, (Arpașul-inf.), Beregsana, Berzovia, Bihoreana, Bistrițana, Bocșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicuz, Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune), (Săliște), Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chiseteiana, Coăreana, Codrul, Comuna, Concordia, (T. Uzdin), Cordiana, Coroana, (Bistrița), Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cugiereana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgețana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloia, Grănișorul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Veștem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavosdia), Istorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf.), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipotana, Lucașfărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Cormiareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăcana, Negoii, Noiana, Olteana, Orașciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cacova), Plugarul, (Săcâdate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ila-mare), Rîureana (Cap. Mănăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săsesc), Secășana, Selăgeana, Sentinela, Șercășiana, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Tîbleşana, Timișana, Ulpiana, Unirea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânmartin), Vulturul, (Tășnad, Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Să sprijinim „Asociațiunea“!

Din raportul general al Comitetului central al „Asociațiunii”, prezentat adunării generale din anul acesta, s'a văzut situația financiară nefavorabilă a primului nostru așezământ de cultură din această patrie. Cheltuelile tot mai mari și multe ce le reclamează școala de fete a „Asociațiunii”, susținerea organismului central și a conferențiarului economic, înzestrarea bibliotecii și a muzeului, biblioteca poporală și altele în-suffă serioase griji pentru viitorul acestei instituții, dacă nu se vor afla grabnic mijloace de îndreptare. Comitetul central în conștiința datoriei și a responsabilității sale mari, s'a și ocupat cu chestiunea aceasta. A luat deja o serie de dispoziții, menite a îmbunătăți situația financiară a „Asociațiunii”, deoparte prin reducerea cheltuelilor — unde aceasta a fost posibil și admisibil, ținând seamă de menirea „Asociațiunii”, — iar de altă parte căutând, după putință, izvoare nouă de venituri.

Dintre acestea mai ales două le considerăm noi mai de valoare și de mai ușor realizabile: Hotărîrea de-a se învîta personal (mai bine zis de-a se stăruî cu înzistență pe lângă ei) toți foștii bursieri ai „Asociațiunii” cari sunt azi în stare materială bună, să restituie fără interese stipendiul, de care au be-

neficiat și deciziunea ca institutele noastre de bani să se învite (tot cu înzistență!) a întră în șirul membrilor fondatori ai „Asociațiunii”.

Intr'adevăr, în cursul celor 5 decenii de existență a „Asociațiunii”, câți tineri ajunși azi la poziții înalte sociale și la situații materiale bune, n'au beneficiat de modestele, dar pe atunci de sigur foarte bine-venitele burse, ce „Asociațiunea” li le-a putut acordă. În schimb — cu tot exemplul, nu se poate mai frumos, al actualului vrednic președinte al „Asociațiunii” — prea puțini s'au cugetat a întoarce acestui așezământ bursele primite, pentru a-i da astfel puțința de-a împărtași în viitor cercuri tot mai largi de binefaceri lui! Abia 2—3 din generațiile mai vechi și pe — cât știm — din generația mai nouă singur tânărul medic din Tâlmaci Dr. Traian Petrașcu, pe care ținem a-l aminti în special aici pentru frumosul și nobilul său act de recunoștință.

Este aceasta o tristă probă a spiritului egoistic și utilitarist, ce stăpânește azi cea mai mare parte a intelectualilor noștri, spirit, la a cărui înfrângere trebuie lucrat din rășputeri. Ce ușor s'ar luă „Asociațiunii” — fie și numai în parte — grija zilei de mâne și ce sumă considerabilă ar reprezenta bursele acordate de „Asociațiune” în cursul celor 50 de ani dela înființarea sa. Și acest lucru s'ar putea înfăptui aproape fără nici o ex-

cepție dat fiind, că partea covârșitoare a toștilor bursieri ai „Asociațiunii“ sunt azi sau vor fi mâne de sigur în stare a restitui — fie și în rate — bursele, de cari s'au folosit. Numai voință să fie! Invitarea personală și stăruințele ce le va face „Asociațiunea“ în aceasta direcție, credem, că nu vor rămâne fără rezultat. În vederea scopurilor sublime ale „Asociațiunii“, comitetul central ar putea foarte bine să se folosească — în caz de lipsă — și de mijloace mai energice, exercitând în numele culturii și o presiune morală asupra acelor, cari — sperăm că vor fi puțini de aceștia — nu-și vor cunoaște și împlini datoria. Astfel d. e. un apel public și *nominal* către toți foștii bursieri ai „Asociațiunii“, ținem că nu ar putea rămâne fără răsunet.

În ce privește înscrierea băncilor noastre — în massă — printre membri fondatori ai „Asociațiunii“, acest lucru încă îl aflăm tot așa de natural și de ușor de executat. În această privință ne permitem a reaminti institutelor noastre de bani apelul repetit din această revistă, adresat lor cu ocazia adunării generale din anul trecut a „Asociațiunii“ apel, căruia — cu durere constatăm — prea puține dintre ele i-au urmat. E adevărat, că în atâtea rânduri și pentru atâtea treburi obștești se apelează la simțul de jertfă al institutelor noastre de bani, dar ținem să fixăm și aceea că poate nicăierea nu e mai potrivit ajutorul ce-l pot da băncile noastre neamului — țărâniei noastre, care este și izvorul lor principal de venit — ca la „Asociațiune“. Aceasta, cu caracterul ei de așezământ de cultură pentru întreg neamul românesc din această patrie, este în orice caz mai îndreptățită să aștepte dela noi ajutor. Și apoi încă ceva! Băncile noastre, câte le avem, intrate în șirul membrilor fondatori ai „Asociațiunii“ ar spori deodată averea acesteia cu câteva zeci de mii de coroane, sumă care s'ar cunoaște și ar fi deodată o armă puternică în mâinile „Asociațiunii“ în urmărirea scopurilor sale culturale. Prin acest pas băncile noastre și-ar arăta pe de-o parte oarecum și o recunoștință a lor față de masa mare a țărâniei noastre, care — precum am afirmat și mai sus — formează și partea covârșitoare a clientelei lor. Pe de altă parte băncile și-ar face indirect și lor înșile servicii contribuind la luminarea acelor, cu cari și dela cari trăiesc.

Nu mai puțin îi privește aceasta pe toți cei grupați în jurul băncilor noastre: membrii în direcțiuni, în comitetele de supraveghiere și funcționari. Suntem un grup destul de

număros, cei cari trăim pe urma băncilor și suntem legați de acestea, astfel, că sprijinul ce l-am putea da și noi „Asociațiunii“ înscriindu-ne toți ca membrii — după împrejurări și puteri — nu ar fi de loc de disconsiderat „Asociațiunea“ are acum mai mult ca oricând lipsă de ajutorul nostru, deci să ne facem datorința și unii și alții!

Asigurări în judicatura ungară.

(Continuare).

În practică afacerile de asigurări se fac de regulă pe baza așa numitelor „oferte de asigurare“, din care motiv acestea au o însemnătate foarte mare. În privința ofertelor legea comercială dispune, că partidele sunt obligate a comunica băncilor de asigurare toate împrejurările mai însemnate, cari pot avea influență asupra asigurărilor și dacă banca de asigurare îi pune la dispoziție întrebările, la cari voiește a avea răspuns, sunt datoare a răspunde precis și în deplină consonanță cu adevărul.

Retăcerea astorfel de împrejurări invoacă după sine pe baza §. 475 nimicirea asigurărilor chiar și în acel caz, când paguba s'a și întâmplat.

Astfel de împrejurări foarte importante sunt: retăcerea pagubei de foc suferite, numărul cazurilor de foc la asigurări de gheață, dauna suferită anterior, la asigurări de viață etatea, morburi cari pot avea influență asupra vieții, ocupațiunii, cari periclitează viața.

Așa d. e. Curia regească în mai multe cazuri a declarat de nevalid contractul și a respins partida cu dreptul de a pretinde paguba: pentru-că pardida nu a comunicat băncii, că a mai suferit pagubă de foc în 2 cazuri; pentru-că a retăcut în ofert, că părinții au murit de tuberculosă, pentru-că a retăcut și respective nu a declarat ocupațiunea adevărată de muncitor în fabrica de dinamită, pentru-că a retăcut un morb, pe care medicul vizitator nu l-a observat.

Și e și întemeiată dispoziția legii, că la tot cazul după calculul omenesc e cu mult mai verosimilitatea, că d. e. un magazin de benzin se aprinde mai iute ca un ghețar, sau e mai expus morții un muncitor dela o mină de cărbuni ca un funcționar din ministerul de culte.

Amintesc aici, că dreptul de a cere nimicirea contractului pe bază de ofert neexact nu-l are decât numai banca de asigurare, deci partida din acest motiv nu poate scăpa de datorințele din contract, (sentința Nr. 893/97).

Tot asemenea nu se poate apăra moștenitorul cu împrejurarea că ofertul necorect nu l-a dat el ci antecesorul său, și judecătoria desigur îl va respinge cu pretensiunea pentru paguba suferită, (1250/92).

În astfel de cazuri partidele purced mai cuminte dacă observând greșelile făcute fie de ei fie de antecesorii lor, însinuă împrejurările băncii de asigurare. Un astfel de caz mi-a obvenit nu de mult. Anume un subagent a trimis un ofert, în care nu s'a amintit că în edificiu e crășmă. După sosirea poliței agentul a observat greșala și îndată a însinuat băncii, care a și luat notă despre însinuare.

Este deci în interesul partidelor, că la facerea ofertei să răspundă exact și conștientios la toate întrebările puse de bancă, căci numai astfel vor putea evita eventuale neplăceri și pagube.

Pagubele întâmplare trebuie înșinate imediat băncii de asigurare după putință chiar și telegrafice ori în scrisoare recomandată. Totodată e datoare partida a face tot posibilul ca paguba să se micșoreze, că dacă se dovedește, că s'a purtat indiferent în fața întâmplării o mare parte din pagubă va cădea în sarcina lui.

Așa de exemplu să nu fie nimeni indus în credința deșartă, că banca de asigurare va fi datoare să plătească o pagubă de foc, când proprietarul stă cu mâinile în sân și nu aruncă o botă de apă pe un foc mic gândind: „Jas să ardă, că casa și așa e veche, capăt banii dela banca de asigurare și imi zidesc una nouă!” Amar se înșală cine se cugetă astfel, că dacă nu a încercat să micșoreze paguba, banca în senzul legii nu va fi obligată la plățirea daunei.

Dacă însă eu voi face tot posibilul să stâng focul, banca imi va restitui paguba ba chiar și speșele avute cu stângerea focului.

Pagubele suferite banca le va plăti în înțelesul contractului, la nici un caz însă nu cele obvenite din negrijă.

Așa de pildă nu va plăti banca paguba dacă să va dovedi: că focul a provenit din hornul nemăturat de 2 ani; că asiguratul a umblat printre clăile de nutreț cu lumină deschisă; că a plătit pe cutare om să-i dea foc.

Suma de despăgubire se calculează după valoarea obiectelor asigurate avută în timpul daunei.

Dacă obiectele s'au nimicit total se va plăti întregă suma asigurată, iar dacă paguba e parțială se plătește suma în proporția pagubei.

La pagube de grindină valoarea se socotește după prețurile din timpul culegerii.

Observ însă că paguba se plătește numai după valoarea reală și nu după suma de asigurare.

Și înzădar va asigură cineva o casă în valoare de K 5000 pentru suma de K 10000, că la caz de pagubă nu va primi decât numai K 5000. Ori înzădar valorează casa mea K 10 000 că nu voi primi numai K 5000, dacă a fost asigurată pe K 5000.

Vedem deci, că și în aceste cazuri numai pe sine se înșală acela, care crede că înșală banca, de unde urmează că la facerea ofertei și a prețurii să fim pe deplin corecți.

Ca valoare a unui obiect se stăverește prețul de circulațiune (piață) și nu acela, pe care i-l dă eventual proprietarul (prețiu afecționis). În acest sens a judecat Curia un proces, în care un autor cerea ca pagubă prețul de librărie a 2000 broșuri sosite înainte cu 3 zile dela tipografie și arse total, căci precum vedem din motivarea sentinței valoarea broșurilor nu e aceea ce i-a atribuit-o autorul, ci speșele de cost (tipografia, legat) pe cari primindu-le dela banca de asigurare își va putea tipări din nou broșurile.

Pagubele întâmplare le prețuiesc prețurii băncilor. Suma de prețuire însă nu se licvidează decât numai după aprobarea direcțiunii.

Partidele nemulțumite cu prețuirea pot să-și caute dreptul pretins, pe cale judecătorească.

Dacă prin paguba suferită nu se nimicesc decât numai unele părți și aceste părți nu au fost prețuite anterior, paguba să va satori astfel că prețul părților sau a obiectelor rămase să va subtrage din suma totală de asigurare și restul va forma suma de despăgubire.

Dacă banca de asigurare nu și-a emis expertul de prețuire în termen de 15 zile dela înșinarea pagubei, partida poate cere prețuire oficială pe speșele băncii.

Obiectele și părțile de obiecte rămase trebuie lăsate în aceeaș stare, ca să nu se facă schimbare până la sosirea prețuritorilor.

În caz când grindina nu a stricat total produsele paguba se stăverește la culegerea produselor rămase.

De altfel prețuirea se poate face după condițiunile stăverite de bancă și partidă.

Astfel banca poate pretinde ca d. e. negustorul să poarte cărți regulate despre mărfurile asigurate ca astfel să se poată constata cantitatea aflătoare în timpul focului.

În caz de nimicire totală a obiectelor asigurate, paguba se plătește asiguratului sau rămașilor legali, revocându-se (nimicindu-se) polița de asigurare.

Dacă însă paguba a fost parțială, polița rămâne în posesiunea partidei și asigurarea rămâne în valoare mai departe pentru obiectele rămase.

Terminul pentru plățirea pagubelor se stăverește în poliță; dacă însă acest termen nu e fixat, termenul legal e 15 zile dela stăverirea pagubei.

Dacă banca a plătit paguba pe baza poliței, toate drepturile proprietarului față de obiecte trec asupra băncii.

Așa d. e. dacă banca a plătit paguba dar mai târziu îi vine la cunoștință, că focul a fost pus de o a treia persoană, banca e îndreptățită să pretindă paguba dela aceasta a treia persoană.

Dacă obiectele asigurate trec în proprietatea unei alte persoane sub durată contractului de asigurare, contractul de asigurare trece pe acest nou proprietar cu toate drepturile și datorințele. Se înțelege că și în privința aceasta banca și partida se pot înțelege după plac, (d. e. să nu treacă).

La trecerea contractului de pe o persoană pe alta condițiunile au să rămână neschimbate.

(Va urma).

Primul congres al comercianților români.

— Raport special. —

Revenim — conform promisiunii noastre din Nr. trecut — la acest congres, primul de acest fel la noi, cu următoarele amănunte: Congresul s'a ținut, conform programei stabilite, la 14 crt. Cu bucurie constatăm, că între împrejurările noastre putem fi destul de mulțumiți de numărul acelor comercianți de-ai noștri, cari au ținut să se prezinte (în persoană sau să se adereze în scris) cu această ocazie. — Ca oaspeți au fost de față între alții dl Lenger, secretarul societății pentru comerțul levantin, Brașov, dl Petrescu, dl Bărdossy, dl prof. Comșa etc.

Pressa a fost reprezentată prin: dl Const. Popp „Revista Economică”; dl Silvestru Moldovan, „Gazeta Transilvaniei”; dl Dr. Branște, „Drapelul”; dl N. Bratu, „Foaia Poporului”; dl N. Jianu, „Progresul”; dl Dobrin, „Țara Oltului”.

La ora 11³⁰ președintele dl Aurel Popescu, cu o vorbire ocazională, ținută în termeni călduroși și bine simțită bineventează publicul și pe colegii adunați, implorând binecuvântarea Tatălui ceresc asupra muncii congresului — și declară congresul de deschis.

La constituirea biroului se aleg tot membrii cei vechi, adică aceia, cari lucraseră și până acuma pentru reușita congresului și anume:

Președinte: dl Aurel Popescu; secretar: Ioan Banciu; membrii: Nicolae Bratu, Victor Onițiu și Teodor Popescu toți din Sibiu.

Dupăce raportul comisiunii, încredințate cu studiarea chestiunii organizării comercianților români, s'a luat cu aprobare la cunoștință, dl Victor Onițiu și-a ținut conferența sa interesantă și foarte instructivă — despre istoricul pe scurt și dezvoltarea comerțului din timpurile preistorice, adecă 4000 de ani înaintea lui Christos până azi. Dlui Onițiu, unul dintre cei mai inteligenți comercianți de-ai noștri — i-a succes a țineă legată atențiunea publicului auditor până la sfârșit de interesantele dsale expuneri și a fost răsplătit cu aplauze generale. Ba la propunerea dlui prof. Comșa congresul a decis cu unanimitate ca lucrarea dlui Onițiu să fie predată „Asociațiunii” spre tipărire în broșură și răspândire în cercuri cât mai largi.

Dl Jianu din Oravița prezentându-și mandatul său — ca exmis al comercianților români din Oravița și jur, salută cu multă bucurie și entuziasm ideea reuniunii, și e convins, că azi se va lua hotărârea și se vor face primii pași spre înființarea mult așteptatei reuniuni a comercianților români.

Mai vorbește la acest obiect dl Dobrin din Făgăraș, cu mult interes și cunoștință în cauză, aducând diverse pilde și întâmplări din viața comerciantului de pe sate!

Tot așa dl Tordășianu rostind vre-o câteva cu vînte cu cunoscuta dsale vervă și dragoste față de toate intrunirile sociale, în interesul comercianților și meseriașilor noștri.

În fine dl Nicolae Bratu își începe conferența dsale, anunțată „Despre însemnătatea organizării comercianților la noi”, — fiind însă timpul foarte înaintat — eră pe la orele 1 a. m., — a fost silit a întrelăsă multe din instructivele dsale date, iar ca încheiere a acestei prime ședințe tot dsa ceteste propunerile comitetului relative la înființarea proiectatei reuniuni.

Se aleg 5 membrii ca să studieze aceste propuneri și se amână ședința pe orele 3 d. m.

La orele 3 d. m. se continuă ședința.

Comisia se declară de acord cu propunerile comitetului și anume:

Se află foarte corect și oportun timpul de azi, pentru înființarea unei reuniuni regnicolare a comercianților români din Ungaria! Sediul Sibiu.

Această reuniune să înființeze un birou pentru informațiune, care să stea la dispozițiunea membrilor fie la mijlocirea de comande mai ieftine dela primele firme, fie la căutarea unor firme specialiste în vr'un articol anumit, să dea informațiuni exacte în interesul reciproc al membrilor și firmelor liferante, iar în cazuri de procese comerciale — spre evitarea acestora și aranjarea insolventelor — să dea sfaturi iuridice gratuite membrilor reuniunii.

Purtarea agendelor acestui birou se va încredința la timpul său unor persoane anume angajate spre acest scop, iar pentru partea juridică se va angaja un jurisconsult!

Congresul se declară în principiu și pentru înființarea la timpul său al unei Centrale prin care să se aprovizioneze membrii comercianți cu toate mărfurile necesare.

Mai departe se decide, ca adunările generale să fie ambulante după împrejurări și potrivitându-se altor adunări generale românești.

Congresul alege în fine din sânul său o comisie de 9 membri pentru elaborarea unor statute potrivite reuniunii, fiind încredințată aceeaș comisie să facă și pașii necesari la minister spre aprobare.

Dupăce vor fi definitiv aprobate, să concheme o adunare nouă pentru inactivarea reuniunii mult dorite!

S'au mai discutat în fine și alte chestiuni mai mărunte de-ale comercianților noștri după cari președintele, mulțumind tuturor celor de față pentru interesul arătat primului congres al comercianților români din Ungaria, a închis ședința.

Toți cei prezenți s'au depărtat ducând frumoase amintiri cu sine dela această adunare, și ducând cu sine și nădejdea de mai bine a comerțului românesc de aici.

O carte de valoare.

În Nr. nostru 39 a. c. am anunțat pe scurt la rubrica, „Bibliografie” apariția ediției a III-a a cărții dlui prof. Ioan C. Panțu dela școala noastră sup. de comerț din Brașov: „Curs complet de corespondență comercială cu explicarea termenilor comerciali”. Ținem a reveni asupra acestei publicații, fiind ea una dintre cele mai de valoare scrieri, cu care a fost înzestrată în timpul mai nou sârăcăcioasa noastră literatură de specialitate.

Autorul, vechiu practician în compunerea de cărți didactice pentru școala comercială, dar nu de mai puțină valoare și pentru viața practică, a urmat și la ediția ultimă, a „Corespondenței” sale sistemul său propriu. Nu s'a mulțumit a traduce simplu modelele de scrisori, ce le dă în scrierea sa, după publicațiile analoge străine, din cari de altcum a consultat și citează o sumedenie, ci materialul de exemple și scrisori luat și cules aproape exclusiv din viața practică a comerțului, în care scop autorul a cercetat și diferite contoare și bănci, atât dela noi cât și din România. Ținând seamă și de neconținuta dezvoltare a diferitelor instituții comerciale, a legislației, a relațiilor vamale. apoi a producțiunii și consumațiunii, dl Panțu ne oferă prin noua ediție a corespondenței sale un op complet și de folos netăgăduit pentru toate cercurile în legătură cu comerțul și instituțiile financiare. În această publicație va află fiecine, ceeace'l interesează și de ceeace are lipsă. Pe lângă îndrumări relative la stilul comercial, la forma scrisorilor comerciale, la întocmirea internă și conținutul scrisorilor în cartea despre care vorbim comercianții și industriașii noștri vor află modele de circulare, de scrisori în afaceri de mărfuri, de expedițiune, în cazuri de insolvență și faliment; cercurile băncilor: scrisori de recomandare și acreditive, scrisori în afaceri cu cambii, cu efecte, cupoane, monete în afaceri de cont-curent etc. etc.

O deosebită valoare îi dă cărții dlui Panțu, capitoul special dela sfârșit, cu terminologia comercială în formă de lexicon, din care vom publica și noi ocazional unele părți. Sunt explicați pe scurt și la înțeles

preste 800 de termeni comerciali și capitolul acesta îl vor ceti cu bun folos atât specialiștii, cât mai ales laicii, cari astfel își pot câștiga ușor unele noțiuni comerciale, ce de cele mai multeori lipsesc azi încă chiar și intelectualilor noștri.

Recomandăm cu toată căldura „Cursul complet de corespondență comercială” al dlui Panțu atențiunei băncilor noastre și cercurilor grupate în jurul lor, contabililor și funcționarilor noștri de bancă, nu mai puțin comercianților noștri, ca o scriere de cea mai mare valoare și folos.

Cartea a apărut în editura lui Ioan I. Ciurcu, format 8° mare I—XVI + 340 pag. și prețul ei este K 3.50.

DIN REUNIUNI.

O expoziție de copii. Prezentăm, în cele următoare, o dare de seamă, asupra *Expoziției a VII de copii*, aranjată de *Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului*. Expoziția s'a ținut în comuna *Rășinari* la 20 Octomvrie n. a. c. și a fost una din cele mai izbutite expoziții aranjate de această reuniune. O notă distinctă i-a dat expoziției participarea P. S. Sale d-lui Dr. *Miron E. Cristea*, episcopul Caransebeșului și a Venerabilului domn *Vasile Stroiescu*, însoțiți de d-l *Octavian Goga* și de un public ales, domni și dame, din Sibiu. Comitetul Reuniunii de agricultură a fost reprezentat prin domnii: Dr. *Vasile Stan*, care a prezidiat expoziția, secretarul *Victor Tordășianu* și membrii ai comitetului *Romul Simu*, Dr. *Ilie Iancu*, *Nic. Iosif*, *T. Popoviciu* și *Aurel Cosciuc*.

Primăria comunală a făcut o frumoasă primire oaspeților, întâmpinându-i la intrarea în comună cu o poartă de triumf, împodobită cu brad. Reuniunea pompierilor din comună, cu steagul ei, a dat și ea onorurile. Dl notar *Giurcoiu* a ținut un entuziast cuvânt de binevenire, la care a răspuns P. S. Sa dl episcop *Cristea*. Aproape de biserică a eșit într-o întâmpinare preoțimea și învățătorimea din loc, împreună cu tinerimea școlară. Bineventarea a făcut-o dl dir. școlar *M. Frățilă* și a răspuns P. S. Sa părintele episcop *Cristea*. Publicul a mers, în corpore la mormântul marelui Șaguna și, serviciul d-zeesc fiind sfârșit, la 11 ore a. m. timpul fixat prin program, s'au putut începe lucrările expoziției, care au avut loc în edificiul și curtea școlai.

Expoziția a deschis-o în curtea școlai, dl Dr. *Vasile Stan*, profesor seminarial în Sibiu, membru al comitetului Reuniunii agricole, prin o vorbire, în care a arătat însemnătatea expozițiilor de copii pentru poporul nostru.

A vorbit apoi P. S. Sa dl episcop *Cristea*, îndemnând numărul public, țărani și cărturari, să dea o creștere aleasă fiilor lor.

Dl *Maniu Lungu*, preot în *Rășinari*, a dat expresiune bucuriei ce simt locuitorii acestei comune cu

acest prilej fericit și îndeosebi pentru marea cinste ce le-a făcut-o P. S. Sa dl episcop și ilustrul dl *Vasile Stroiescu*.

Îndată după aceasta corul tinerimei școlare a cântat „*Latina gintă*”. A urmat conferința dlui medic Dr. *Ioan Bucur* tractând despre: *higiiena poporului dela sate*, conferință în care a arătat căile și mijloacele pentru creșterea unui neam viguros de oameni și pentru scăderea mortalității la poporul nostru, îndeosebi a sbiciuit patima alcoolismului.

Secretarul Reuniunii, dl *Victor Tordășianu*, a făcut propunere pentru a se constitui și întregi juriul, alegându-se prezident dl Dr. *Ilie Iancu*, iar raportor dl medic Dr. *Traian Petrașcu*.

Numărul copiilor, cari aveau să iee parte la expoziție, fiind de circa 300, juriul a fost împărțit în 3 secții și anume secția I. pentru grupa de copii dela 1—2 ani în frunte cu dl medic, Dr. *Ilie Iancu*, secția II. pentru copiii dela 2—3 ani în frunte cu dl medic Dr. *Traian Petrașcu*, și secția III. pentru copiii dela 3—4 ani în frunte cu dnii medici *Dr. I. Bucur* și *Dr. Al. Dobrescu*.

Mamele cu copiii de expus au trecut apoi în 3 sale ale școlai, unde secțiile juriului au purces la examinarea copiilor.

După aceasta juriul s'a întrunit separat și a compus lista copiilor de premiat.

Până-ce juriul a săvârșit aceste lucrări, în curtea școlai s'a dat o frumoasă producțiune cu cântări, declamațiuni și jocuri de copii a *Aziului român de copii* sub conducerea domnișoarei *Iarca*, conducătoarea *Aziului*.

În acelaș timp a fost cercetată și frumoasa *Expoziție de industrie de casă* aranjată de dna învățătoare *Aurelia Goga*, mama poetului *Goga*.

Rânduri rânduri P. S. Sa părintele episcop și dl V. Stroiescu au stat de vorbă cu fruntașii comunei iar fotografatul *Emil Fischer* din Sibiu și dl *T. R. Popescu*, funcționar la „*Albina*”, au fotografiat diferite grupe interesante dela această expoziție.

Sfârșită examinarea copiilor și făcută lista celor de premiat s'a procedat la însași premiarea acestora dupăce dl Dr. I. Iancu a dat mamelor prețioase povețe referitoare la regulile ce ele trebuie să observe îndeosebi în timpul sarcinei și lăuziei.

După aceasta s'a cetit lista copiilor de premiat. S'au dat în total 61 de premii în sumă de K 260, din cari Reuniunea aranjatoare a dat K 50.— iar cealaltă sumă comuna politică, comuna bisericească, institutul de credit și economii „*Andreiana*”, fondul mizerilor și Reuniunea meseriașilor din *Rășinari*.

Pentru copilul de țată al unei femei sărace s'a dăruit un rând complet de scutece și alte necesare pentru înfășat, arătându-se în fața publicului cum trebuie să se facă în mod igienic înfășarea copiilor.

Ca lucru de importanță amintim că, din prilejul acestei expoziții s'a pus bază unui fond pentru ajutorarea femeilor lăuze sărace din *Rășinari*, la care

Reuniunea agricolă a contribuit cu K 20.— dl V. Stroescu cu K 100.— iar celelalte instituțiuni din Rășinari cu K 50.—

La sfârșit copiii premiați au fost și ei fotografiați, într'un grup, împreună cu mamele lor.

Prezidentul expoziției a declarat, prin cuvinte alese, încheiată expoziția la orele 4 d. a. și toți oaspeții și fruntașii comunei au luat parte la prânzul comun în una din spațioasele sale din edificiul școlii. În timpul mesei s'au ridicat mai multe toast. Dl Dr. Stan a toastat pentru înalții oaspeți: părintele episcop Cristea și dl V. Stroescu; părintele episcop Cristea pentru comitetul Reuniunii române agricole, dl V. *Tordășianu* pentru comitetul aranjator al expoziției, părintele Lungu pentru damele prezente, dl Goga pentru popor și dl dir. Frățilă pentru oaspeți.

Părintelui episcop și d-lui Stroescu li s'au făcut dese și sincere ovatii.

De încheiere amintim, că fruntașii comunei Rășinari și-au făcut pe deplin datoria pentru izbutirea cât mai desăvârșită a expoziției de copii, de asemenea poporațiunea comunei, îndeosebi mamele cari și-au expus copiii, vrednici aproape toți de premiat.

Fie ca această expoziție să aibă efectele cele mai salutare asupra viitorului comunei Rășinari și să fie un indemn de a apuca și alte reuniuni pe urma *Reuniunii române agricole din Sibiu*: promovând stările igienice și lucrând la îmbunătățirea condițiilor de traiu ale poporului nostru de pretutindeni.

Unul din cei de față.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 26 Octomvrie 1912.

Războiul din Balcani își arată deja efectul în viața financiară și pe toate piețele internaționale de bani din Europa. Ceeace prezisesem în raportul nostru săptămânal asupra ridicării etalonului oficial la băncile mari de emisiune este azi fapt împlinit aproape în întregime.

Banca angliei și-a ridicat rata oficială cu un procent întreg, dela 4% la 5%. Banca Franței dela 3% la 3 $\frac{1}{3}$ %. Numai la Berlin se arată situația la începutul săptămânii ceva mai favorabilă dar în zilele din urmă s'au înăsprit relațiile și acolo și în cercurile financiare bine informate se vorbește de o apropiată urcare a ratei oficiale și acolo.

Piața internă de bani se găsește în situații nu mai puțin încordate. Cunoscută fiind legătura dintre piața noastră de bani și cea germană e mare temere că urcării etalonului oficial la Berlin îi va urma cu siguranță ridicarea ratei oficiale și aici la noi.

Discountul *privat* este de prezent la Berlin 4 $\frac{3}{8}$ % London 4 $\frac{5}{8}$ % Paris 3 $\frac{1}{2}$ %.
—

CRONICA.

Redacțional. Absentând redactorul nostru responsabil timp mai îndelungat din Sibiu, rugăm pe on. noștri colaboratori și în general pe toți aceia, cari au ceva de comunicat redacției sau administrației noastre să binevoiască a trimite scrisorile lor de-a dreptul la *Redacțiunea noastră* și nu la adresa personală a redactorului nostru.

*

Hiperzel patriotic. C-tim în un mare ziar maghiar din capitală sub titlul de: *Keresztneve nem magyaros vissza!* (Numele de botez nu este unguresc — înapoi!) următoarea știre, ce dovedește hiperzelul patriotic, de cari sunt cuprinse la noi chiar și cercurile cele mai sus puse ale stăpânirii.

Însoțirea de credit din Curticiu în adunarea ei generală de acum două săptămâni a ales pe *Don Ilie* ca membru în direcțiune și a cerut dela tribunalul din Arad înregistrarea alegerii. Tribunalul din Arad a și ordonat înregistrarea și a transpus actele la ministeriul de comerț, de unde însă comisarul încredințat cu supraveghierea firmelor a înapoiat actele, cu observarea că *numele de botez al noului membru din direcțiune nu este unguresc, prin urmare însoțirea să-și aleagă alt membru în direcțiune!*

Iată cel mai nou product al hiperzelului patriotic, al șovinismului păcătos: numele de botez nemaghiar ca piedecă a funcțiunii de membru în direcțiune!

*

Proprietatea în România și Sârbia. Sub raportul proprietății rurale, Sârbia e o țară de mici proprietăți rurale, pe când România e o țară de mare proprietate.

Câteva cifre statistice vor învedera în mod sintetic deosebirea între ambele țări.

România are o întindere de 13.135,748 hectare, dintre cari 7.826,796 hectare pământ cultivabil.

Pământul cultivabil se împarte astfel:

3.319,615 hectare revin la 1.015.302 locuitori, cari posedă mai puțin de 10 hectare;

861,409 hectare sunt ale 36,702 locuitori, cari posedă între 10 până la 100 hectare;

În fine o întindere de 4.648,505 hectare aparține la 4,171 proprietari, cari posedă dela 100 hectare în sus; din acest număr de 4,171 proprietari mari 1,563 posedă ei singuri întinderea uriașe de peste 4.000,000 hectare.

Să trecem acum la Sârbia:

Sârbia are o suprafață de 4.830,260 hectare, dintre cari 1.536.684 hectare proprietăți private sau comunale și 2.303,576 hectare proprietăți ale statului.

Proprietatea mare nu există în Sârbia.

Iată repartiția proprietății rurale în Sârbia:

160.375 locuitori posedă până la 5 hectare:

80.822 locuitori posedă între 5 și 10 hectare.

40,782 locuitori posedă între 10 și 20 hectare.

7,633 între 20 și 30 ha., 2,138 între 30 și 40 ha.,

846 între 40 și 50 ha., 345 între 50 și 60 ha., 198 între 60—70 ha., 99 între 70—80 ha., 63 între 80—90 ha., 37 între 90—100 ha., 41 între 100 și 125 ha., 17

între 125—150 ha., 14 între 150—200 ha., 4 între 200—250 ha., 4 între 250—300 ha. și numai 4 proprietari de pământ au mai mult de 300 hectare.

Deosebirea între ambele țări, sub raportul repartiției proprietății rurale e frapantă.

Ea explică și deosebirile politice și sociale dintre cele două națiuni.

Cele mai mari orașe. Iată după Geographische Mitteilungen, care e populația celor mai mari orașe din lume:

Europa: Londra 7.253 000, Paris 2.888 000, Berlin 2.852.000, Viena 2.065.000, Petersburg 1.908.000, Moscova 1.617 000 și Hamburg 1.132.000.

Azia: Tokio 2.186.000, Calcuta 1.239.000, Osaka 1.230 000, Hsiangian (China) 1.000.000, Hsingan (China) și Bombay 1.000.000.

America: New-York 4.767.000, Chicago 2.185.000, Filadelfia 1 549.000 și Buenos Ayres 1.400.000.

Perspectivile recoltei de napi în Austro-Ungaria. Cu tot timpul nefavorabil, starea napilor de zahăr în Bohemia, Moravia, Silezia, precum și în Austro-Ungaria nu a suferit mult. Desvoltarea a fost excelentă, dar ploile îndelungate din timpul din urmă și revărsările de ape din unele locuri i-au opăcit nefavorabil în coacerea deplină. Cuprinsul de zahăr nu e așa de însemnat ca anul trecut. Examinările mijlocii, ce s'au făcut în toată monarhia, arată greutatea trunchiului de sfeclă în 389 grame, față de 299 în anul precedent și 393 în 1910. Conținutul de zahăr face, conform analizelor, în termen mediu 15·9 procente, față de 16·3 în anul trecut și 15·1 în 1910.

Greutatea mijlocie e mai favorabilă decât în Germania, unde după probele făcute se arată numai de 331 grame. Zahărul exact ca în Austria. Peste tot, în monarhia noastră sunt perspective de recoltă foarte bună de sfeclă, dacă s'ar întoarce și timpul spre frumos, cât de cât. Pentru agricultură e hotărâtoare numai greutatea napilor și agricultorii au deci speranță de venite însemnate. Pentru industria zahărului e de importanță și cantitatea de zahăr cuprinsă în sfeclă, care nu se poate numi nemulțămitoare în anul acesta.

Debitul în industria materiilor explozibile. Întrebuințarea explozibilelor spre scopuri industriale a crescut și în anul acesta. Progresul tehnicii în acest ram de producțiune au dus la fabricațiunea de explozibile mai ieftine, încuviințate numai în Bosnia și Ungaria, dar nu și în Austria, unde debitul materiilor de acest soi e al armatei, care după posibilitate nu admite concurență. Zădarnic au cercat cele mai mari societăți montane să câștige debitul soiurilor mai ieftine de explozibile.

Debitul acestor produse chimice, îndeosebi al acizilor, e mulțumitor. Prețurile de asemenea, căci pentru cele mai multe produse există invoiele de cartel. Numai în acidul sulfuric se simte concurența Germaniei, din simplul motiv, că în regiunile sileziane vecine, monarhia noastră din rămășițele producțiunii de zinc se fabrică în condiții favorabile acid sulfuric și se exportează în Austria. În alte produse chimice nu se observă concurența Germaniei. Fabricilor chimice le merge destul de bine. Societatea Dynamit-Nobel, care produce atât materii explozibile, cât și materii chimice, a dat pentru 1911 dividendă de 100 cor., după acția de 400 cor. nominal (cursul actual vre-o 1710 cor). Societatea „Clotild“, care are și în Brașov o fabrică de acid sulfuric, a dat 16 cor. dividendă (acția 200 cor. nominal).

Erată. În raportul nostru săptămânal asupra situației financiare din Nr. nostru ultim să se cetească în șirul al patrulea de jos în sus: $\frac{1}{2}$ dela 5% la $5\frac{1}{2}$ % și nu 1% întreg dela $4\frac{1}{2}$ % ... cum s'a publicat greșit în urma unei intervertiri a cifrelor.

Posta Redacțiunii.

Agraria. B.-Hunyad Nrii. ceruți s'au expedat azi.

Continuarea recenziei asupra scrierii „Creditul nostru“, din lipsă de loc, numai în Nr. următor.

Sumar.

Să sprijinim „Asociațiunea“. — Asigurări în judicatura ungară. — Primul congres al comercianților români. — O carte de valoare. — Din reuniuni: O expoziție de copii. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Redacțional, Hiperzel patriotic, Proprietatea în România și Sârbia, Perspectivile recoltei de napi în Austro-Ungaria, Cele mai mari orașe, Debitul în industria materiilor explozibile, Erată.

Depozit românesc

de pian și armoniuri în Sibiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici se pot procura cu prețuri foarte moderate la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiu, Strada Căsnădiei Nr. 7 etajul I.

Următoarele cărți se pot procura dela
Librăria CIURCU, Brașov,
 precum și dela orice librărie.

I. C. PANȚU:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, 8 ^o mare, I—VIII + 213 pag. Cor. 2—	
Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă, scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materialiste, 8 ^o mare, I—VIII + 324 pag.	„ 4—
Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8 ^o mare, 70 pag.	„ 1—
Procent, Promil, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8 ^o mare, I—IX + 160 pag.	„ 3—
Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea termenilor comerciali. Ediția a treia prelucrată și augmentată, 8 ^o mare, I—X + 344 pag.	„ 3-50
Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor curente, 8 ^o mare 28 pag.	„ 0-60
Contabilitatea în societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, octav mare 70 pag.	„ 1-20

Dela „Asociațiune“.

Nrii 1011, 1303, 1370, 1497 și 1452—1912.

CONCURS.

„Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român“ va da pentru anul școlar 1912/13 următoarele burse:

1. Din „*fundatiunea Ioan Petran*“, o bursă de K 300— pentru studenți universitari de naționalitate română, cari urmează la una din facultățile universității din Cluj. Cei împărțiși de această bursă vor fi obligați a lua parte la „Masa studenților academici“ din Cluj.

2. Din „*fundatiunea Nicolae Marinoviciu sen.*“ o bursă de K 120— pentru studenți din școlile secundare.

3. Din „*fundatiunea Gheorghe Boeriu din Vad*“, o bursă nouă de K 200— pentru elevii de naționalitate română, inrudiți cu fundatorul, cari urmează la vreuna din școlile secundare din patrie; iar încât nu s'ar găsi astfel de petenți, se vor da 2 ajutoare de câte K 100— la 2 tineri cari învață vre-o meserie și sunt inrudiți cu fundatorul.

4. Din „*fundatiunea Ioan Gallionu de Kecskés*“ o bursă de K 120— pentru elevi de naționalitate română cari urmează la vreunul din gimnaziile din Transilvania. Se vor preferi în înțelesul literilor fundatiionale, descendenții familiilor Popu și Antonu.

5. Din „*fundatiunea anonimă din comitatul Dăbăca*“, o bursă de K 100— pentru tineri români născuți în comitatul Dăbăca.

Cererile pentru aceste burse se vor înainta Comitetului central al „Asociațiunii“ (Sibiu—Nagyszeben, str. Șaguna Nr. 6), până la 15 Noemvrie n. a. c. însoțite de următoarele acte:

- a) certificat de botez;
- b) certificat pe anul școlar 1911/12;
- c) certificat de paupertate; eventual
- d) actele prin cari petenții să-și dovedească înrudirea cu fundatorul (la fundatiunile de sub Nrii 2, 3 și 4).

Cererile intrate după terminul indicat nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, în 19 Octomvrie n. 1912.

Andrieu Bârseanu
prezident.

Octavian C. Tăslăuanu
secretar.

„MARAMURĂȘANA“

instituit de credit și de economii societate pe acții în

Sighetul-Marmației.

Domnii acționari, proprietarii acțiilor induse în registrul acționarilor dela instituit sub Nrii 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 615, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 796, 797, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1542, 1543, 1557, 1609, 1611, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1653, 1660, 1788, 1793, 2154, 2155, 2156, 2157, 1258, 9159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2188, 2189, sunt rugați, ca în decurs de 6 săptămâni dela publicarea prezentă, să-și achite restanțele căci altecum subsemnata direcțiune va anulă acțiunile, vânzându-le mai departe, iar sumele plătite vor trece la fondul de rezervă al institutului.

Sighetul-Marmației, la 24 Octomvrie

1—3

Direcțiunea institutului de
credit și econ. „MARAMURĂȘANA“.

Banca Austro-Ungară

(un studiu amănunțit despre trecutul,
organizația, operațiunile și importanța
băncii noastre de emisiune)

de

Ioan I. Lăpădatu.
prof. de științe comere.

Se poate comandă dela administrația »Re-
vistei Economice«, cu prețul de 1
coroană.